

LIFO Culture

Βιβλίο

Διαβάζοντας για την Αμερική του Τραμπ

Μόλις μία εβδομάδα μετά τις αμερικανικές εκλογές συγκεκριμένοι τίτλοι βιβλίων δυστοπικού περιεχομένου και πολιτικής θεωρίας εκτοξεύτηκαν στις πρώτες θέσεις των παγκόσμιων πωλήσεων...

Η σκοτεινή περίοδος που ξημέρωσε στην Αμερική και σε ολόκληρο τον κόσμο επιβάλλει τον επαναπροσανατολισμό όχι μόνο των αξιών, κατά Νίτσε, αλλά και των υφιστάμενων πολιτικών δεδομένων. Σε αυτήν τη διαδικασία μπορούν να συμβάλουν τα βιβλία που εξετάζουν καταστάσεις από το φαινόμενο Τραμπ μέχρι τη σταδιακή κατάρρευση των δημοκρατιών.

Χάουαρντ Ζιν (μτφρ. Θεόδωρος Καλύβας, Αϊώρα) που αποπειράται να κάνει μια εξιστόρηση των πιο σημαντικών ιστορικών γεγονότων από τα κάτω, δηλαδή μέσα από το βλέμμα των γυναικών, των μαύρων, των Ινδιάνων, των φτωχών και των μεταναστών. Πρόκειται για μια παλιότερη έκδοση που στο πέρασμα των χρόνων φάνηκε να δικαιώνεται και σήμερα συνιστά το πιο έγκυρο ιστορικό βιβλίο των τελευταίων χρόνων...

βιβλίο του πλέον αναγνωρισμένου σήμερα θεωρητικού, καθηγητή Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο του Ίέιλ και συνεργάτη του Ινστιτούτου Ανθρωπιστικών Σπουδών στη Βιέννη εστιάζει στην πρώτη περίοδο της εκλογής του Τραμπ και εξηγεί μέσα από καταφανή παραδείγματα τα πλήγματα που υπέστη η Δημοκρατία...

Αίγιο πριν φύγει από τη ζωή ο Πολ Όστερ είχε προλάβει να δει την αμερικανική ήπειρο όχι μόνο να διχάζεται αλλά και να βυθίζεται στην παράνοια. Γνωρίζοντας καλά ότι ένα από τα πιο ισχυρά και πλέον επικίνδυνα στοιχεία της προπαγάνδας του Τραμπ ήταν η ρητορική της σπλοκατοχής...

Από τα πιο γνωστά βιβλία πολιτικής κατά του Τραμπ είναι αυτό του δημοσιογράφου Μάικλ Γουλφ, ο οποίος ξεδιπλώνει τη σκοτεινή ιστορία του εκλεγέντος Προέδρου από την εποχή της δημόσιας επικράτησής του ως μεγιστόνα ακινήτων και παρουσιαστή ριάλιτι...

ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΙΝΑ ΜΑΝΔΗΑΡΑ

αποκτήσει τον απόλυτο έλεγχο στα μίντια και στους στρατιωτικούς μηχανισμούς της χώρας του, θυμίζοντας κατά πολύ τον εκλεγέντα Πρόεδρο. Το τρομερό είναι ότι κατά την παρουσίαση του βιβλίου, που γράφτηκε για τη ζοφερή περίοδο του Μεσοπολέμου, αμέσως μετά το Κραχ, κατά τη διάρκεια της μεγάλης ύφεσης, είχε επισημανθεί πως ξεπερνά τα όρια του μυθιστορήματος και «στέλνει ένα ηχηρό μήνυμα προς όλους τους Αμερικανούς».

Αντίστοιχα εύστοχα και με πολλαπλά μηνύματα για την Αμερική σήμερα είναι το κλασικό αριστούργημα του **Ρόμπερτ Πεν Γουόρεν** **Όλοι οι άνθρωποι του βασιλιά** (μτφρ. Αθηνά Δημητριάδου, Πόλις). Πρόκειται για το έργο που αποτέλεσε την πρώτη απόπειρα σκιαγράφησης των χαρακτηριστικών που διαθέτει ο εκάστοτε κυνικός φορέας της εξουσίας, ο οποίος, σαν τον πρωταγωνιστή του βιβλίου, Γουίλι Στρκ, ξεκινά με φιλοδοξίες και όραμα, αποφασισμένος να εκπροσωπήσει τους ανθρώπους της τάξης του και να αγωνιστεί για μια άλλη, πιο δημοκρατική Αμερική, και καταλήγει ένας κυνικός πολιτικός που κάνει τα πάντα για να πετύχει, φτάνοντας να χαρακτηριστεί ως «διεφθαρμένος βασιλιάς». Αυτός ο δρόμος δεν είναι μονοσήμαντος και σκιαγραφείται με κάθε λεπτομέρεια από τον σπουδαίο Γουόρεν, ο οποίος μοιάζει να αφουγκράζεται όλα τα απωθημένα και τις προσδοκίες της Αμερικής, τον βαθύ διχασμό και τη μετατροπή των παλιών αξιών σε τυφλό κυνήγι επιτυχίας και εξουσίας. Επίσης, το έργο διαβάζεται όχι μόνο για το βαθύ υπαρξιακό του νόημα αλλά και για την εντυπωσιακή ακρίβεια με την οποία στήνει ο συγγραφέας τους ήρωές του, ανθρώπους που βλέπουμε να πρωταγωνιστούν στον δημόσιο βίο, να καταλαμβάνουν αξιώματα και να απειλούν την έννομη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος.

Τι μπορεί να πει κανείς για εκείνο το αξέπλευστο, δυστοπικό έργο του **Φίλιπ Ροθ** **Η συνωμοσία εναντίον της Αμερικής** (μτφρ. Ηλιάς Μαγκλίνης, Πόλις) που, ενώ έμοιαζε να ειρωνεύεται τις θεωρίες συνωμοσίας, πλέον ανταποκρίνεται σε μια ανατριχιαστικά ρεαλιστική πραγματικότητα. Η κύρια αρχή του βιβλίου βασίζεται στη λογική της υπόθεσης του «what if», εξετάζοντας τι θα μπορούσε να συμβεί αν οι εκλογές του 1940 δεν αναδείκνυαν Πρόεδρο τον Ρούσβελτ αλλά τον ρεπουμπλικάνο, αντισημίτη και κολλητό του Χίτλερ, Τσαρλς Λίντμπεργκ. Πολλοί θα βρίσκονταν, αυτομάτως, στο περιθώριο και ενδεχομένως να διώκονταν, με πρώτους απ' όλους την οικογένεια Ροθ, τα μέλη της οποίας ο συγγραφέας μετατρέπει σε αφανείς ήρωες αυτής της μαύρης κωμωδίας που μοιάζει με απτή πραγματικότητα. Έχοντας πλέον φύγει από τη ζωή, ο Ροθ δεν πρόλαβε να δει τη φανταστική ιστορία που έγραφε το 2007 να επαληθεύεται ταυτόχρονα ως τραγωδία και ως φάρσα, και τη θέση του Λίντμπεργκ να καταλαμβάνει πανηγυρικά ο Τραμπ.

Είναι πολλά και τα δυστοπικά βιβλία των οποίων οι πωλήσεις σημείωσαν εντυπωσιακή

αύξηση αμέσως μετά την ανακοίνωση των εκλογικών αποτελεσμάτων, κι αυτό δηλώνει μια ιδιότυπη μορφή αντίστασης. Χαρακτηριστική είναι η εκτόξευση στις πρώτες θέσεις του κλασικού έργου της **Μάργκαρετ Άτγουντ**, **Η ιστορία της Θεραπεινίδας** (μτφρ. Αύγουστος Κορτώ, Ψυχογιός) μέσα σε δύο ημέρες από την επανεκλογή του Τραμπ. Πρόκειται για ένα βιβλίο που διατηρεί τη δημοτικότητά του χάρη στην ομώνυμη διασκευή του σε τηλεοπτική σειρά με πρωταγωνίστρια την Ελίζαμπεθ Μος, που προβλήθηκε για πρώτη φορά το 2017 και έχει κερδίσει δύο Χρυσές Σφαίρες και πέντε Primetime Emmy. Το βιβλίο μάς μεταφέρει στη Νέα Αγγλία του μέλλοντος, όπου έχει εγκατασταθεί η Δημοκρατία της Γαλαάδ, μια πατριαρχική κοινωνία η οποία επιβάλλει στις γυναίκες την αναγκαστική αναπαραγωγή και την έλλειψη αυτοδιάθεσης του σώματος, ακριβώς σαν το σενάριο που βλέπουμε να διαμορφώνεται στη σημερινή Αμερική βάσει των πρόσφατων, προεκλογικών ανακοινώσεων του Τραμπ για απόλυτη απαγόρευση των αμβλώσεων.

Άλλο ένα βιβλίο που περιλαμβάνεται στη λίστα με τα πλέον ευπώλητα είναι ο **Σταθμός Έντεκα** της επίσης Καναδής, αλλά πλέον Νεοϋορκέζας συγγραφέως **Έμιλι Μάντελ** (μτφρ. Βάσια Τζανακάρη, Ίκαρος). Πρόκειται για ένα εξίσου δυστοπικό μυθιστόρημα με θέμα μια θανατηφόρα γρίπη, που ως ασθένεια έχει συμβολικές προεκτάσεις οι οποίες κάλλιστα παραπέμπουν στην ομαδική παράνοια του τραμπικού καθεστώτος. Ο νεαρός Τζιβαν Σόντερ αποφασίζει να την αποφύγει κλεισμένος σε έναν ουρανοξύστη, απ' όπου βλέπει τον κόσμο να καταρρέει. Είκοσι χρόνια αργότερα, το σύμπαν παραμένει ασφυκτικό, αλλά η πρωταγωνίστρια Κρίστεν μπορεί να περιφέρεται στους οικισμούς του μεταμορφωμένου κόσμου ανεβάζοντας Σαϊζπηρ και παίζοντας μουσική. Η τέχνη σώζει και η ομορφιά είναι, ίσως, η μόνη που μπορεί να αλλάξει τον κόσμο.

Όμως, σε τέτοιες δύσκολες συνθήκες υπάρχει πάντα ένα βιβλίο που επανέρχεται στην πρώτη γραμμή της επικαιρότητας και αυτό δεν είναι άλλο από το κλασικό έργο του **Ρέι Μπράντμπερι**, **Φαρενάιτ 451** (μτφρ. Βασίλης Δουβίτσας, Άγρα). Πρόκειται για μια συμβολική ιστορία για τη λογοκρισία, την έλλειψη ελευθερίας του λόγου και τους ανθρώπους που είδαν τους εχθρούς των βιβλίων να παίρνουν τα ηνία. Πολλά χρόνια προτού επέλθει η κατάλυση της ελευθερίας του λόγου, ο Μπράντμπερι είχε μιλήσει για την επικίνδυνη επιβολή ενός σύμπαντος χωρίς βιβλία, τα οποία παραδίδονται στις φλόγες (οι 451 βαθμοί της κλίμακας Φαρενάιτ είναι η θερμοκρασία στην οποία καίγεται το χαρτί). Ένα σενάριο που, όπως τόσα από αυτά που περιγράφονται στα δυστοπικά έργα, δεν απέχει πολύ από την πραγματικότητα, καθώς τα βιβλία και ο λόγος απαξιώνονται και τη θέση τους παίρνουν το σκοτάδι της αμάθειας και του ρεβανσισμού.

Δεν είναι τυχαίο ότι μέσα σε μία βδομάδα από την ανακοίνωση των εκλογικών αποτελεσμάτων στην Αμερική παρατηρήθηκε εκτόξευση των πωλήσεων βιβλίων δυστοπικού περιεχομένου αλλά και πολιτικής θεωρίας και Ιστορίας.